

Handläggare
Björn Larsson
Personalavdelningen

Diariumnummer
14KS/0225

Lisa Ringqvist
Kansli- och utvecklingsavdelningen

Kommunstyrelsen

Bestämmelser om ersättning mm till förtroendevalda och politiska sekreterare i Värmdö kommun mandatperioden 2015-2019, regler för kommunalt partistöd samt ersättning för borgerlig vigsel

Förslag till beslut

1. Regler för kommunalt partistöd i Värmdö kommun antas.
2. Bestämmelser om ersättning mm till förtroendevalda och politiska sekreterare i Värmdö kommun för mandatperioden 2015-2018 antas.
3. Kommundirektören får i uppdrag att ta fram enhetliga rutiner avseende redovisning av partistöd.
4. Nedanstående beslut upphävs 2014-12-31 och ersätts genom ovanstående bestämmelser:
  - Riktlinjer för IT-stöd och telefoni för förtroendevalda inom Värmdö kommun (2011-02-09 § 37).
  - Kommunstyrelsens beslut om tolkning av arvodesregler (2012-02-01 § 1).
  - Kommunstyrelsens beslut om tolkning av arvodesregler (2012-03-07 § 9).
  - Beslut om telefon och dator till politiska sekreterare (2013-04-23).
5. Ersättningsbestämmelser för vigselförrättare avseende borgerlig vigsel antas.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Sammanfattning

Partistöd

Kommunallagens nya regler för partistöd började gälla den första februari 2014. Värmdö kommun måste därför anta nya lokala bestämmelser för att den nya lagstiftningen ska kunna tillämpas fullt ut. De nya reglerna innebär för Värmdö kommun att utbildningsbidraget förändras och införlivas i det reguljära partistödet, att kommunen upphör med att betala partistöd om ett parti inte fyller sina platser samt att partierna på årsbasis ska redovisa vad partistödet använts till. Kommunfullmäktige kommer i och med de nya bestämmelserna för partistöd att årligen fatta beslut om dess utbetalning. De nya reglerna för kommunalt partistöd i kommunallagen bedöms förtydliga att partistödets syfte är att stärka det lokala partiarbetet med kommunmedlemmarna som målgrupp och därigenom förstärka den kommunala demokratis funktionssätt.

Ersättning förtroendevalda

Förslaget till nya bestämmelser om ersättning mm till förtroendevalda och politiska sekreterare för mandatperioden 2015-2018 medför inga förändrade ekonomiska villkor för att utöva politiska uppdrag. Däremot lyfts regler för partistöd ut ur de nya arvodesbestämmelserna och hanteras i ett särskilt regelverk i enlighet med Sveriges kommuner och landstings (SKL) rekommendationer.

Ersättning vigselförrättare

År 2013 genomfördes 230 vigslar av vigselförrättare utsedda av länsstyrelsen Stockholm. Ett antal kommuner i Stockholm har börjat att ta betalt för borgerliga vigslar. Eftersom det är en arbetskrävande uppgift att vara vigselförrättare är det rimligt att fastställa att vigselförrättare erhåller en ersättning om 500 kronor som avseende den administration som krävs avseende förberedelse och genomförande av vigselceremoni bedöms som rimlig. Avgiftsnivån för borgerlig vigsel kommer att föreslås i samband med förslag till budget/taxor för 2015.

Bakgrund

Bestämmelser om ersättning till förtroendevalda mm i Värmdö kommun 2011-2014

Nuvarande bestämmelser om ersättning till förtroendevalda mm i Värmdö kommun för mandatperioden 2011-2014 beslutades av kommunfullmäktige 2010-10-19 vilka reviderades av kommunfullmäktige 2011-03-30 § 74 och 2011-06-22 § 159. Vidare har riktlinjer för IT-stöd och telefoni, beslut om tolkning av arvodesreglerna och beslut om telefoni, beslut om tolkning av arvodesreglerna och beslut om telefon och dator till politiska sekreterare beslutats under mandatperioden.

Nya regler om partistöd

Nya regler för kommunalt partistöd i kommunallagen (2 kap. 9-12 §§) trädde i kraft den första februari 2014. Reglerna ska tillämpas från och med mandatperioden 2014-2018 och kommunfullmäktige måste därför anta nya lokala regler för partistödet för att de nya reglerna ska kunna tillämpas fullt ut.

Partistödets ändamål

Varje kommun respektive landsting bestämmer om partistöd ska utbetalas samt om stödets omfattning. I den nya utformningen av reglerna i kommunallagen definieras

begreppet partistöd samtidigt som partistödets ändamål lyfts fram som en del av den definitionen. Partistöd är ett ekonomiskt bidrag som syftar till att stärka politiska partiers ställning i den kommunala demokratin. Det betyder att stödet är avsatt för det lokala partiarbetet med kommunmedlemmarna som målgrupp. Bestämmelsen är central eftersom redovisning och granskning kommer att genomföras i relation till vad som betraktas vara stödets ändamål.

En konsekvens av bestämmelsen är att medel avsedda för finansiering av politiska sekreterare inte kan räknas in i partistödet eftersom stöd av sådan karaktär räknas som stöd till det inre politiska arbetet. Det betyder att det grundstöd som partierna i Värmdö kommun erhållit för politiska sekreterare om 30 % av en årslön för de två första mandat och därefter ytterligare 4 % av ett årsarvode per mandat försvinner inom ramen för partistöd. Beslut om politiska sekreterare får i och med den nya bestämmelsen hanteras och redovisas som ett eget ärende vid sidan av partistöd.

Lokalt partistöd får endast bestå i grundstöd och ett stöd baserat på mandatfördelning i kommunfullmäktige. Partistödet utbetalas till ett politiskt parti som är en juridisk person. Det betyder i sin tur att det måste finnas en registrerad lokal partiförening som kan erhålla stödet.

Representationskravet

Rätten till ersättning är enligt lag kopplad till huruvida ett parti finns representerat med minst ett mandat i kommunfullmäktige. Bestämmelsen har funnits sedan tidigare men begreppet "vara representerad" i fullmäktige har förtydligats i och med kommunallagens nya regler. Ett parti är representerat om de fått ett mandat för vilket en ledamot är fastställd enligt 14 kap. vallagen (2005:837).¹ Om partiet har en "tom" stol har partiets representation minskat i motsvarande utsträckning.

Med de nya reglerna blir det möjligt att, från och med 2014 års val, proportionellt begränsa partistödet för ett parti som inte kunnat bemanna en eller flera av sina platser i fullmäktige. Om en kommun beslutar att stöd inte ska utbetalas för en "tom" stol måste det i reglerna för partistöd framkomma när stödet i så fall kommer att upphöra. Enligt kommunallagen framgår det sedan tidigare att partistöd får ges som längst i ett år efter det att ett parti upphört att vara representerat.

Transparens

Fullmäktige måste fatta beslut om att de partier som erhåller partistöd ska redovisa att stödet använts för sitt ändamål. Redovisningen sker per kalenderår och den ska även innehålla en granskning av hur stödet har använts. Partierna utser själva sin granskare som årligen inlämnar en granskningsrapport. Fullmäktige ska årligen fatta beslut om utbetalning av partistödet och har mandat att besluta att stöd inte utbetalas till de partier som inte i tid lämnar in en redovisning respektive granskningsrapport.

Ärendebeskrivning

Bestämmelser om ersättning mm till förtroendevalda och politiska sekreterare mm i Värmdö kommun 2015-2018

---

¹ 14 kap vallagen (2005:837) reglerar fördelning av mandat.

Arvodesbestämmelserna mm till förtroendevalda och politiska sekreterare i Värmdö kommun för mandatperioden 2015-2018 bygger på de regler som gällde föregående mandatperiod med oförändrade arvodesbelopp knutna till årliga inkomstbasbelopp. Detaljarvoden som andel av helt årsarvode för fullmäktige-, styrelse-, och nämnduppdrag bestäms efter att kommande nämndstruktur fastställts.

Under förutsättning att kommunfullmäktige fattar beslut om nya regler för pensioner och omställningsstöd (OPF-KL) kommer dessa att gälla för nya förtroendevalda. Förtroendevalda som omfattas av tidigare pensionsbestämmelser kommer dock att behålla dessa.

Regler för partistöd ingår inte längre i arvodesbestämmelserna utan hanteras i ett särskilt regelverk i enlighet med SKL:s rekommendationer.

Regler för partistöd i Värmdö kommun

Bifogat förslag till regler om partistöd för Värmdö kommun bygger på Sveriges kommuner och landstings (SKL) förslag till lokala regler på området. Förslaget innehåller enbart kompletterande regler som krävs i förhållande till kommunallagen.

De nya reglerna för kommunalt partistöd i kommunallagen resulterar i följande förändringar avseende befintliga regler för partistöd i Värmdö kommun:

- Det utbildningsbidrag som utgår per kalenderår till i kommunfullmäktige representerat parti med 650 kronor per ledamot och ersättare i kommunfullmäktige, kommunstyrelse, samtliga nämnder och bolagsstyrelser kommer att upphöra. Representationskravet för att erhålla partistöd ska enligt kommunallagen bygga på mandat i kommunfullmäktige och inte på antal platser i nämnder och bolag. Kommunens utbildningsbidrag är konstruerat på så sätt att bidraget sannolikt bryter mot kommunallagens representationskrav samt förbud mot att partistöd inte otillbörligt får gynna eller missgynna något parti (2 kap. §10 första stycket). Därför kommer utbildningsbidraget, som för 2014, uppgick till totalt 197 600 SEK i framtiden fördelas på antal mandat i fullmäktige. Antal platser i kommunfullmäktige är 51 vilket betyder att utbildningsstödet på 197 000 SEK divideras med 51 vilket genererar summan 3874,5 SEK som för enkelhetens skull avrundas till 4000 SEK. Det betyder att mandatstödet kommer att öka från 10 000 SEK till 14 000 SEK per mandat och år medan grundstödet på 55 000 SEK per parti och år förblir oförändrad i och med de nya reglerna.
- För de partier som har ”tomma” platser kommer partistöd att upphöra efter det att representationen har upphört. Upphör ett parti att vara representerat under ett pågående verksamhetsår ska partistödet dock inte återkrävas för innevarande år. Av förarbetena till kommunallagen framgår att rätten att utge partistöd är begränsad till de partier som genom representation i fullmäktige utövar en aktiv roll i kommunens respektive landstingets styrelse. För att få rätt till stöd måste ett parti alltså ha fått mandat och tagit plats i fullmäktige. En grundförutsättning för att kunna utöva en aktiv roll i den kommunala demokratin är att partierna ser till att tillsätta sina tilldelade mandat för att kunna uppfylla representationskravet.

- De parter som erhåller partistöd ska på årsbasis redovisa att stödet använts för sitt ändamål. Fullmäktige kommer att fatta beslut om utbetalning av partistödet och har mandat att besluta att stöd inte utbetalas till de partier som inte i tid lämnar in en redovisning respektive granskningsrapport. Redovisning och granskningsrapport ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den sista februari.

Ersättning till vigselförrättare och kommunal avgift för borgerlig vigsel

År 2013 genomförde Värmdö kommuns vigselförrättare 230 vigslar.² Det finns för närvarande 17 vigselförrättare i kommunen vilka är utsedda av länsstyrelsen Stockholm.

Majoriteten av de kommuner i Stockholms län som erbjuder en avgiftsbelagd borgerlig vigsel tar ut en administrationsavgift på 500-1100 kronor. Kostnader som uppstår i samband med vigsel utanför respektive kommuns lokaler, exempelvis resor, bekostas av paret efter överenskommelse med vigselförrättaren.

Eftersom det inte är kommunal skyldighet att erbjuda vigslar samtidigt som arbetsbelastningen för kommunens vigselförrättare är betydande är det rimligt att Värmdö kommun inför en kommunal avgift för borgerlig vigsel som motsvarar den generella kostnadsnivån i länet. I ärendet föreslås en ny ersättning utgå till vigselförrättare på 500 kronor avseende den administration som krävs avseende förberedelse och genomförande av vigselceremoni. Avgiften för borgerlig vigsel kommer att föreslås i samband med förslag till budget/taxor för 2015.

Bedömning

Förslaget till nya bestämmelser om ersättning mm till förtroendevalda och politiska sekreterare i Värmdö kommun 2015-2018 bedöms inte medföra några förändringar för de förtroendevaldas villkor att utöva sina politiska uppdrag.

Den statliga utredningen *Vital kommunal demokrati* (SOU 2012:30) med uppdrag att utreda reglerna om kommunalt partistöd har uppmärksammat att det råder en osäkerhet både från kommunerna och partiernas sida när det gäller utrymmet för att använda stödet och att det finns en relativt låg grad av öppenhet i utbetalningarna. Det dåvarande systemet för kommunalt partistöd öppnade upp för ett betydande utrymme för olika tolkningar. Detta gällde bland annat frågan om vad som inryms i partistödet, den närmare tillämpningen av kravet på fullmäktigerepresentation och frågan om vilka ändamål som stödet får användas för. Vidare har från flera håll anförts att den bristande insynen i hur stödet används och misstankar om att kommunala medel används för att finansiera politik på riksnivå. Ett partistöd av sådan karaktär riskerar att försvaga demokratin på lokal och regional nivå. De nya reglerna för kommunalt partistöd i kommunallagen bedöms åtgärda ovan nämnda brister och förtydligar att partistödetets syfte är att stärka det lokala partiarbetet med kommunmedlemmarna som målgrupp. Därigenom förstärks också den kommunala demokratin funktionssätt.

---

² Av statistiken framgår inte vilken kommun paret tillhör och heller inte var vigseln förrättats.
(Källa: länsstyrelsen Stockholm 2014-05-12)

Eftersom det inte är kommunal skyldighet att erbjuda vigslar samtidigt som arbetsbelastningen för kommunens vigselförrättare är betydande bedöms det vara rimligt att utbetala en ersättning för det arbete som utförs.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut medför förändrade ekonomiska villkor avseende partistöd som ett resultat av nya bestämmelser i kommunallagen. Partistödets omfattning förändras eftersom utbildningsbidraget kommer att inkluderas i befintligt mandatstöd. Partistödets totala omfattning förblir dock oförändrad men fördelningen kommer att bygga på representation enbart i kommunfullmäktige och inte på basis av antal ledamöter och ersättare i kommunstyrelse, nämnder och bolagsstyrelser.

Förslaget avseende nya arvodesbestämmelser mm innebär inga förändrade ekonomiska villkor för förtroendevalda eller politiska sekreterare. Förslaget avseende ersättning till vigselförrättare kommer att belasta kommunstyrelsens budget.

Konsekvenser för miljön

Förslaget till beslut har inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

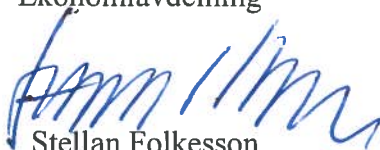
Förslaget till beslut medför positiva konsekvenser för medborgarna eftersom de nya reglerna är avsedda för att göra beslutsfattandet, utbetalningarna och uppföljningen av det lokala partistödet mer transparent. År 2007 genomfördes en statlig utvärdering av det kommunala partistödet (rapport 2007/08:RFR23), som visade att det inom flera partier förekom att kommunalt partistöd överfördes från den lokala partiorganisationen till regional nivå eller riksnivå. Detta innebär att det kommunala partistödet ibland användes för politiskt arbete utan anknytning till den utbetalande kommunen eller landstinget, vilket inte bedöms vara förenligt med lagstiftningens syfte. En sådan överföring kommer utifrån den nya lagstiftningen att vara svår att motivera. Därigenom har den nya lagstiftningen stärkt det lokala demokratiska arbetet till gagn för kommunens invånare.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1	Regler för partistöd i Värmdö kommun	Bilaggs
2	Bestämmelser om ersättning till förtroendevalda mm i Värmdö kommun år 2015-2019	Bilaggs

Sändlista för beslutsexpediering

Författningssamling
Partier representerade i kommunfullmäktige
Ekonomiavdelning

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Maria Larsson Ajne
Kanslichef